

Matolcsy Mátyás

- Szülei
- Matolcsy Miklós (1869-1938)
- Éberling Nagy Pálma (1874-1936)

- Életrajz: Matolcsy Mátyás 1905. február 24.-én született Pesten, Matolcsy Miklós gyógyszerész professzor és Éberling Nagy Pálma 6. gyermekeként a nyolcból. Az anyakönyv szerinti keresztnéve (i) Miklós, Mátyás, Károly, de a család – és később a hivatalos dokumentumok is – a Mátyást használta. Famoson gyerekeskedett, de a családnak Pesten is volt lakása a Soroksári úton. Elemi iskolát Famoson kezdte, gimnáziumba már Pesten járt. Érettségi után a Műegyetemre iratkozott be, gépészmérnök hallgató lett, ahol 1926-ban kitüntetéses diplomát szerzett. Bent maradt a Műegyetemen, az elektrotechnikai tanszéken tanársegédnek Pöschl Imre professzor mellett. Közben beiratkozott a Műegyetem Közgazdaságtudományi karára, ahol 1932-ben közgazdaságtudományi oklevelet kapott. 1929-ben egy állami ösztöndíjjal Londonba ment az English Electric Co. Céghez, közben hallgatója lett a „London School of Economics”-nak. Angliai tanulmányútjának eredménye „Anglia energiagazdálkodása” címmel megírt doktori disszertációja, amit sikeresen megvédett. Angliából Lord Rothermere – a magyarság ügyének Trianon utáni nagy támogatója – segítségével Amerikába utazott egy tanulmányútra, ott – sok magyar kivándoroltat, sorsukat megismerve – fordult érdeklődése a magyar sorskérdések, a föld, a parasztság felé. Bár több igen kedvező állás ajánlatot kapott Angliában, Amerikában, sőt Japánba is hívták, hazajött. Ő úgy fogalmazott: „A magyar föld hazahozott!” 1930-31 évekre ismét elnyert egy állami ösztöndíjat Berlinbe a Scharlottenburgi Műegyetemre, közben fél évet a Ruhr vidék (Hagen, Köln) nagy elektromos erőműveiben töltött. Ebben az időben sok dolgozata, tanulmánya jelent meg, amelyek az (elektromos) energiagazdálkodás kérdésköréhez tartoztak és e területen már elismert szakembernek számított. Közgazdasági diplomájával jelentkezett a Magyar Gazdaságkutató Intézetnél, Varga István igazgató először fizetés nélküli gyakornokként alkalmazta, majd első könyve – „Mezőgazdasági munkanélküliség Magyarországon” – megjelenése után az Intézet fizetett munkatársa, kutatója lett. 1933-ban – a hazai agrárválság tanulmányozása mellett – tanulmányutat tett a Balkánon (Románia, Bulgária, Jugoszlávia) s e tapasztalatok alapján írta meg „Agrárpolitikai feladatok Magyarországon” című könyvét (Szekfű Gyula előszavával), majd ezt követte az „Új földreform munkaterve” (1934). Ezzel a munkájával – bár tudományos alapossággal, statisztikai adatokkal dolgozott – berobbant a politikai életbe. A földreform, a földosztás kérdése a politika első vonalában szerepelt. Dolgozott a következő nagy művén (Varga Istvánnal közösen) „A magyar nemzeti jövedelem 1924/25 – 1934/35 között” címmel, amivel Magyarországon elsőként kidolgozták, bevezették a nemzeti jövedelemszámítást (1936). Ezt követően még több könyve jelent meg, ezek közül fontos megemlíteni az „Új élet a magyar földön” című munkáját (1938) és a „Harc a földért” könyvét (1938). A földreform-földosztás gazdasági fontosságának felismerése és hirdetése kapcsán, annak megvalósításáért bekapcsolódott a politikai életbe. Az 1935 tavaszán kiírt parlamenti

képviselő választáson a nagykátai kerületben a Gömbös féle Nemzeti Egység Párt (NEP) kormánypárti programjával, A választás első fordulója nem hozott eredményt, de a pótválasztásra már nem került sor, mert ellenfele visszalépett, így ő lett a júniusban megalakuló parlament alsó házának legfiatalabb képviselője. Parlamenti beszédei, interpellációi – amelyek a földreformhoz, szociális kérdésekhez kapcsolódtak – óriási visszhangot váltottak ki. Ebben az időben bekapcsolódott a falukutatók (népi írók) mozgalmába, részt vett a Márciusi Front tevékenységében. Kovács Imrével ketten gyalog végigjárták az országot Zalaegerszegtől Békéscsabáig (1935 nyara) ahol is személyes tapasztalatokat gyűjtött a magyar parasztságra, a zsellérek helyzetéről, életéről. Az íróperekben (Féja Géza: Viharsarok; Kovács Imre: Néma forradalom; Illyés Gyula: Puszták népe) részt vett, a parlamentben felolvasta az írók – általa is aláírt – memorandumát. 1937-38-ban tagja a Válasz című folyóirat szerkesztőbizottságának. Ebben a folyóiratban több publikációja jelent meg a földreformmal, a választójogi reformmal, a parasztság politikai képviseletével foglalkozva. Ugyancsak publikált a Móricz Zsigmond szerkesztette Kelet Népeben, majd a Magyar Életben is, aminek 1938-ban ő volt a főszerkesztője. 1936. február 20.-án megnősült, Verebély Tibor sebészprofesszornak, az Orvostudományi Egyetem rektorának Erzsébet nevű lányát vette feleségül. Négy gyermekük született: Miklós (1937), Mátyás (1938), Tamás (1941) és Erzsébet (1945). A parlamentben – független képviselőként – nem látta keresztülvihetőnek földreform tervét, ezért 1937-ben elfogadta a Kisgazdapárt hívását és belépett. Hamar rájött, hogy csak nevére, népszerűségére volt szükség a pártban, földreform elképzelésére nem, így 1938 elején kilépett és négy társával Nemzeti Front néven alakított frakciót. A választásokra közös, ellenzéki „pártonkívüli listát” állítottak a Magyar Nemzeti Szocialista Párttal (jobboldali, nyilas érzelmű párt) és 7 mandátumot szereztek, amely később 15 tagú frakcióvá növekedett Nyilaskeresztes Front névvel. 1940 őszén a börtönből kormányzó-i kegyelemmel kiszabadult Szálasi átvette a Nyilaskeresztes Párt vezetését, a Matolcsy frakcióba korábban átlépett tagok szorgalmazták a két párt fúzióját. A fúzió megtörtént, Matolcsy Mátyás a Nyilaskeresztes Párt tagja lett. Hamarosan elmérgesedett a viszonya Szálasival, ismét nyilvánvalóvá vált, hogy földreform programját nem támogatják, így 1942 februárjában az eredeti négy társával kilépett a Pártból. (15 hónapig volt a párt tagja). Erre formai ok is adódott: Horthy István kormányzó-helyettségévé válása. A Nyilaskeresztes Párt tiltása ellenére részt vettek a választáson. A németek sztálingrádi veresége után azt mondta, hogy a háború elveszett, Magyarországnak egy célja lehet: összefogott erővel kilépni a háborúból, minimalizálni a veszteségeket. Visszavonult a politikától, a parlamenti aktív szerepléstől. 1943-ban összesen kétszer, utoljára december 1.-én szólalt fel a parlamentben. A közeledő szovjet front elöl 1944 szeptemberében családjával együtt elhagyta Budapestet. Az október 15. –i nyilas hatalomátvétel idején már nem volt Pesten. Fertőrákoson keresztül Bajorországba menekültek, ahol egy Münchenhez közeli tanyán húzódtak meg. A bevonuló amerikai hadsereget követő katonai rendőrség 1945. június 25.-én letartóztatta, majd 1945 októberében hazaszállították Magyarországra, ahol Népbíróság elé állították. Első fokon „népellenes” tevékenysége miatt (ez volt a zsidóellenesség törvényes megfogalmazása) ítélték 10 év fegyházra és teljes vagyonelkobzásra. Másodfokon (1946 november 17) a Népbíróság Országos Tanácsa „az elsőfokú ítéletnek a cselekmény minősítését tartalmazó részt a büntetésre is kiterjedő hatállyal... megsemmisíti, a vádlott egész tevékenységét... háborús bűntettnek minősíti” és 10 év börtönre valamint ingatlan vagyonának elkobzására ítéli. Börtönbüntetését a váci fegyházban kezdte, (1946-47) majd a budapesti Gyűjtőfogházba került (1948-50). Vácott dolgozott a börtön asztalos üzemében, később a mérnöki börtönirodán dolgozott a budapesti metró tervein. 1950-ben az összes börtön az AVH felügyelete alá került,

márciusban Matolcsy Mátyást ismét Vácra vitték, ekkor még egészséges volt. Itt már egészsége megrendült, lefogyott, meggörnyedt, a szűk magánzárka következtében hallucinált. 1952 áprilisában ismét felhozták a Gyűjtőfogházba. 1953 júniusában terjedt el a hír a börtönben, hogy meghalt. Rosszul lett, a börtön ÁVH-s orvosa – állítólag – injekcióval végzett vele. A Budapest X. Anyakönyvi kerület által 1954. május 11.-én kiállított Halotti anyakönyvi kivonatban a halál napjaként 1953. június 20 szerepel. A nevén kívül minden más rubrikában az "ismeretlen" szó található. A tíz éves büntetése 1955-ben járt volna le, jó magaviselete miatt akár 1953-ban szabadulhatott volna. Erre a Nagy Imre féle enyhülés kapcsán akár esélye is lett volna. Többen azt vélelmezték, hogy ennek megelőzésére sietett az ÁVH likvidálni őt. A család a Farnoszi családi temetőben állított neki síremléket, mivel írásban foglalt vágya volt oda „visszatérni”.

- Egyebek
- [Börtönévek.pdf](#)
- [MATOLCSY MÁTYÁS NÉPBÍRÓSÁGI PERE.pdf](#)
- [Életrajz MATOLCSY MÁTYÁS pályafutása \(2018.11\).doc](#)
-